

Na kraju, valja istaći da je knjiga Georgea Ritzera *Suvremena sociologijska teorija* doživjela tri izdanja, a na hrvatski ju je jezik preveo i uredio Ognjen Čaldarović. Ona se može preporučiti studentima sociologije i socijalnih znanosti, kao i svima onima koji se bave sociološkim i srodnim istraživanjima.

Ana Pažanin

REVUE INTERNATIONALE DE SÉCURITÉ SOCIALE Godište 1998.

Ovaj časopis je prošle godine ušao u 51. godinu izlazenja. Radi se o vrijednom jubileju, koji je uredništvo obilježilo promjenom vanjskog izgleda časopisa, tj. sada dominira plava umjesto ranije zelene boje. U samom rasporedu i načinu prezentacije tekstova nije došlo do promjena. Mada se najviše priloga odnosi na razvijene zapadne zemlje, ima dosta članaka u kojima se tretiraju problemi zemalja Trećeg svijeta, pogotovo Latinske Amerike i Azije. Manje je priloga o postsocijalističkim zemljama. Problem je, vjerojatno, u tome što u mnogim, naročito manjim postsocijalističkim zemljama, nema autora koji bi dokumentirano i na zadovoljavajućoj razini obradili pitanja socijalne sigurnosti.

U broju 1. prvi je prilog Mukula G. Ashera *Budućnost zaštite mirovina u Jugoistočnoj Aziji*. Analiza se odnosi na Indoneziju, Maleziju, Filipine, Singapur i Tajland. Ove zemlje obilježava uspješan gospodarski rast, brza industrijalizacija i uključivanje u procese globalizacije. U pogledu sustava socijalne sigurnosti među ovim zemljama postoje značajne razlike u obuhvatu, stopama doprinosa, zamjenskim stopama, administrativnim procedurama i učinkovitosti, investiranju socijalnih fondova itd. Ipak za sve njih je, osim za Filipine, karakteristično odsustvo sustava socijalnog osiguranja, odnosno opredjeljenje za individualno osiguranje putem fondova kojima upravlja država. Na taj se način minimalizira pritisak na državni proračun i pomaže konkurentnost na međunarodnom tržištu. S druge strane, na taj

se način ne ostvaruje dovoljna razina mirovina kao niti nužna jamstva za uspješno investiranje fondova namijenjenih ostvarenju socijalne sigurnosti. Stoga autor smatra da ovi sustavi nisu uspješni i da bi ove zemlje trebale s više pažnje pratiti veliku raspravu o mirovinskim reformama, koje se vode u svijetu, te da moraju razmotriti druge poznate solucije mirovinskog osiguranja.

Emmanuel Reynaud u članku *Mirovine u Europskoj uniji: prilagodba na ekonomsku i socijalnu evoluciju* ističe da se sustavi mirovinskog osiguranja moraju prilagoditi potpuno promijenjenom gospodarskom i socijalnom kontekstu. Glavni su problem u procesu prilagodbe mirovinskog osiguranja njegovi različiti vidovi koje je teško kontrolirati, kao što su demografske promjene, gospodarski rast, tržište rada, način financiranja i raspodjele, upravljanje itd. Stoga odgovori na brojna pitanja nisu jednostavni niti definitivni. Autor smatra da je ovdje u igri bitna pretpostavka funkcioniranja europskih društava, a to je održati njihovu sposobnost da svim građanima osiguraju dostojnu razinu sigurnosti nakon prestanka aktivnosti.

U prvom broju vrijedi spomenuti članak Wolfganga Scholza i Anne Drouin *Periodično prilagođavanje financijskih parametara sustava socijalne zaštite u kontekstu rastuće inflacije* te članak Xeniae Scheil-Adlung: *Reguliranje zdravstvenih troškova poticajnim mjerama: komparativna zapažanja i analize u zemljama OCDE-a*.

U drugom broju je uvodni članak napisala Chantal Euzéby pod ambicioznim naslovom *Kakva socijalna sigurnost u XXI. stoljeću?* Autorica polazi od činjenice da socijalna sigurnost utječe na konkurentnost poduzeća i na zaposlenost. Socijalni troškovi mogu oslabiti gospodarski rast zbog toga što imaju negativne posljedice na zapošljavanje i nacionalnu štednju. Istovremeno se sustavi socijalne sigurnosti suočavaju s izazovom novih socijalnih potreba, prije svega onih koji proizlaze iz dužeg trajanja životnog vijeka, nestabilnosti obitelji te promjena na tržištu rada, prije svega povećane nezaposlenosti i fragmentacije rada. Sve to treba promatrati u kontekstu globalizacije tržišta i informiranja. Autorica ipak zastupa ideju da treba poboljšati redistribuciju i ostvariti novu ravnotežu između profesionalne i nacionalne solidarnosti i to u korist posljednje. Taj zaključak argumentira činjenicom da stabilnu za-

poslenost s punim radnim vremenom više nije moguće osigurati.

Upozoravamo i na članak Monike Queiser *Reguliranje i kontrola mirovinskih fondova: načela i praksa*. Autorica analizira glavne modele reguliranja funkcioniranja i kontrole mirovinskih fondova u zemljama OCDE-a, ali i u drugim zemljama. Potom raspravlja pitanja koja su danas u središtu zanimanja, naročito u zemljama Latinske Amerike koje su poduzele radikalne mirovinske reforme. U prvom redu se radi o ograničenjima pri investiranju sredstava mirovinskih fondova, jamstvima države za privatne mirovine, kontroli troškova i slično.

Od ostalih spomenimo prilog Avive Ron *Zdravstvene usluge u Aziji i Pacifiku: socijalno zdravstveno osiguranje kao cilj*.

Broj 3 je opsežniji od ostalih i u njemu nalazimo nekoliko većih priloga. Prvi od njih su napisali Harvey Lazar i Peter Stojko, a nosi naslov *Budućnost socijalne države*. U njemu nalazimo osnovne rezultate opsežnog istraživanja što su ga autori obavili po narudžbi kanadske vlade. U središtu njihova razmatranja je aktualna napetost koja u razvijenim kapitalističkim gospodarstvima postoji između rastućih potreba za socijalnom sigurnošću te nastojanjem da se smanje državni socijalni troškovi. Autori iznose niz podataka iz kojih se vidi do kojih je razmjera narasla redistributivna uloga države. Oni analiziraju akciju javne vlasti u zapošljavanju, raspodjeli profita i dohodaka, a također i praksu državnog upravljanja društvenom reprodukcijom. Njihov je zaključak da su bitne komponente socijalne države u razvijenim zemljama značajno erodirale, pa s tim u vezi razmatraju bitna pitanja budućih reformi socijalne države. Članak sadrži mnogo zanimljivih podataka i zapažanja koji otkrivaju razmjere promjene u strukturama socijalne države.

Drugi prilog je Théopista Butarea *Socijalne potrebe i odgovarajuća uloga države i tržišta: opći pregled i analiza slučaja mirovina*. Autor na početku ističe da se njegova argumentacija uglavnom temelji na analizi recentnih promjena na razini ideologije te na razini rezultata različitih empirijskih istraživanja mirovinskih sustava. Nadalje upozorava na teorijske temelje i aktualne debate o mirovinama. Potom raspravlja o ulozi države u odnosu na mirovinski sustav te o vezi između mirovina, investicija i gospodarskog rasta. Prilog završava s nekoliko razmišljanja proizašlih iz empirijskih saznanja. Citirajmo rečenicu u zaključku članka: "U slu-

čaju mirovina se čini očiglednim da javni i privatni sustavi predstavljaju korisne dispozitive koje je moguće kombinirati kako bi se učinkovito moglo odgovoriti očekivanjima umirovljenika."

Poznati stručnjak MOR-a za mirovinske sustave, Roger Beattie, u ovom je broju objavio članak *Mirovinski sustavi i njihove perspektive u Aziji i na Pacifiku*. U ovom je području sve više zemalja razvilo sustave mirovinskog osiguranja, a neke od njih zadržavaju dobrovoljne privatne mirovinske fondove, odnosno nemaju obveznog mirovinskog osiguranja. Demografske, gospodarske i socijalne promjene utječu na ovu drugu grupu zemalja pa su one u potrazi za rješenjima regularnog dohotka u starosti. Radi toga sadašnje obvezne mirovinske sustave treba proširiti na sve zaposlene, mirovinska davanja moraju odgovarati minimalnim standardima, a državni proračun, kao i resursi domaćinstava, treba prilagoditi novoj situaciji vodeći računa o starenju stanovništva i odnosima ekonomske ovisnosti.

U broju 4 je prvi prilog Johna B. Williamsona i Freda C. Pompela *Je li privatizacija socijalne sigurnosti razborita solucija za zemlje u razvoju?* Autori se, prvenstveno, bave privatizacijom sustava socijalne sigurnosti u Čileu i Argentini. Oni ističu da je čileanski režim postigao vrlo dobre rezultate u najvećem broju od posljednjih 15 godina. Ipak, ostaje otvoreno pitanje, što će se desiti u slučaju produžene gospodarske stagnacije i recesije na financijskim tržištima. Stoga autori zaključuju da je za mnoge zemlje razboritije reformirati postojeće javne mirovinske sustave nego ih privatizirati. To je prihvatljivija solucija u vrijeme kada nemamo preciznih saznanja o tome, na koji se način privatizirani mirovinski sustavi ponašaju u neprijateljskom financijskom okruženju. Konačno, privatizirani mirovinski sustavi proizvode značajne redistributivne posljedice čije domete treba pažljivo razmotriti.

Danski autor Jon Kvist u ovom se broju bavi davanjima za nezaposlenost. Njegov članak nosi naslov *Teškoće koje izaziva evaluacija naknada i politika nezaposlenosti?* Zaposlenici nemaju mogućnosti ostvarivanja dobrovoljnog osiguranja za slučaj nezaposlenosti. Pored toga, razdoblja u kojima se dobiva naknada za nezaposlenost i visina te naknade variraju, ovisno o populaciji korisnika. Korisnici naknade za nezaposlenost, ako žele sačuvati pravo na naknade, imaju određene obveze. Podaci i saznanja o ovoj materiji su od presudne važnosti

za dobrobit obitelji koje imaju nezaposlene, kao i za odlučivanje političara na području tržišta rada. Analiziraju se naknade za nezaposlenost u zemljama Sjeverne Europe, a naročito u Danskoj. Kako je nezaposlenost najvažniji socijalni problem na Zapadu, a nema jednostavnog načina da se ona prevlada, autor preporučuje pažljivu analizu dosadašnjih iskustava kao podlogu za odlučivanje o politici prema nezaposlenima.

U ovom broju nalazimo još tri veća priloga, od njih izdvajamo analizu Bernarda H. Caseya *Posljedice privatnih mirovina na javne financije: analiza posebno posvećena Velikoj Britaniji.*

Kao i u dosadašnjim prikazima ovog časopisa, tako i ovaj put moramo istaknuti njegov veliki doprinos raspravama o ključnim pitanjima reforme sustava socijalne sigurnosti, a osobito mirovinskog sustava. Recimo i to da bi u Hrvatskoj svakako trebalo pažljivo pratiti rasprave koje se objavljuju u ovom časopisu. To bi nam pomoglo u boljem razumijevanju situacije u kojoj se nalazimo, kao i u uspješnijem traženju prikladnih rješenja tijekom reformi sustava socijalne sigurnosti koje provodimo ili planiramo provoditi.

Vlado Puljiz